

Անի Աւետիսի Ֆիշենկճեան /Ֆշնկջան/

ԾՆՆԴԱՎԱՅՐ

Հալէպ-Սուրիա 23. 06. 1961

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

1964-1974 թթ. /մանկապարտէզ- տարրական/ Հալէպի Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Լազար Նաճարեան-Գալուստ Կիլպէնկեան վարժարան.

1974-1980 թթ. միջնակարգի եւ երկրորդականի ուսումնառութիւն՝ Հալէպի Ազգ. Քարէն Եփփէ Ճեմարան.

1991-1994 թթ. Լիբանանի Համազգային Հայագիտական Բարձրագոյն հիմնարկի եռամեայ դասընթացք (պատմագիտական բաժանմունք).

1997-1998թթ. Երեւանի Պետական Համալսարան, պատմութեան ֆակուլտետ /հայոց պատմութեան ամպիոն/.

1998թ.-ին Դիպլոմ (Սուրիահայ մամուլը 1920էն-1980ական թուականներուն):

2004թ.-ին պատմական գիտութիւններու թեկնածու:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԼԷՊ

1981-1991 տարեշրջաններուն ուսուցչուհի Հալէպի Ազգ. Մեսրոպեան վարժարան. /տարրական/

1993-1994 տարեշրջանին Ն. Փալանճեան ճեմարան. /Լիբանան/

1994-2014 Հալէպի Ազգ. Քարէն Եփփէ Ճեմարան. /միջնակարգ-երկրորդականի/ հայերէնաւանդ ուսուցչուհի.

1996-2003, 2004-2014թթ. հայոց պատմութեան, աղբիւրագիտութեան դասախօս Համազգայինի Հալէպի Հայագիտական ուսումնարան.

ԵՐԵՒԱՆ

-Հայաստանի Հանրապետութեան գիտութիւններու ազգային ակադեմիայի պատմութեան ինստիտուտի, գաղթօճախներու եւ սփիւռքի բաժինի աւագ գիտաշխատողի պաշտօնակատար/2017թ.-էն/:

-Հայաստանի Հանրապետութեան գիտութիւններու ազգային ակադեմիայի Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի արեւմտահայերէնի բաժինի գիտաշխատող: /2016-էն/

-Էջմիածինի Գէորգեան հոգեւոր ճեմարանի եւ Սեւանի Վազգէնեան Հոգեւոր դպրանոցի, Գ. լսարանի, արեւմտահայերէնի դասախօս. /2014-էն/

ԱՅԼ ՏՈՒԵԱԼՆԵՐ

-«Մոմիկ» Մշակութային միություն, «Հայ Արվեստ» հանդէսի, 2001-2008թթ. (Երեւան), Հալէպի լիազօր ներկայացուցիչ:

-Խմբագիր Բերիոյ Հայոց թեմի «ՕՇԱԿԱՆ» Կիրակնօրեայ լրատու /2006 -2012թթ./.

- 2009 եւ 2014 թթ. մասնակցած Երեւանի մէջ կայացած ուսուցիչներու վերապատրաստման միամսեայ դասընթացքներուն:

ՄԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ -/ՀԱՄԱՀԵՂԻՆԱԿ/

- Յուշամատեն Սուրիահայ Օգնութեան Խաչի 1919-2009, Հալէպ, 2010, 440 էջ:
- Գրական արեւմտահայերէնի ուսումնասիրութեան պատմութիւն, /համահեղինակ/, Երեւան, 2016, 160 էջ:
- Արեւմտահայերէնի արդի վիճակը հայկական գաղթօճախներում (Արեւմտեան Եւրոպա) /համահեղինակ/, Երեւան, 2017, 124 էջ,
- Սուրիոյ հայ համայնքի պատմութիւնը 1946-1970 թթ., Երեւան, 2018: /344 էջ/
- Արեւմտահայերէնի քերականութեան պատմութիւն, (Յետայտընեանական շրջան), Երեւան, 2018:

ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐ

1- Սիրիահայ կրթական հաստատութիւնները 1920-1980 թթ., «Կանթեղ» Գիտական Հոդուածների ժողովածու, Երևան, 2003, թիւ 1, էջ 155-165,

2-Սիրիահայ գաղթօճախը Բ. աշխարհամարտից հետո 1940-1970ական թթ., «Կանթեղ» Գիտական Հոդուածների ժողովածու, Երևան, 2003, թիւ 3, էջ 186-193,

3- Սիրիահայերի ներգաղթը Խորհրդային Հայաստան (1960-ական թվականներ), «Բանբեր Հայաստանի արխիւների», N 2 (102), Երևան, 2003, էջ 131-142,

4- Ճարապլուս (սկիզբէն՝ 1920էն մինչեւ յիսունական թվականներ), Բանբեր Հայաստանի արխիւների, N 2 (106), 2005, Երևան, էջ 233-239,

5-Հալէպի Հայ Կարմիր Խաչը (Փաստաթուղթեր՝ կազմութեան եւ գործունէութեան մասին քսանական թուականներուն), «Երթ» սուրիահայ տարեգիրք, Բ. հատոր, Հալէպ, 2006, էջ 243-255. (Բերիոյ Հայոց Թեմի հրատարակութիւն),

6- Հայերու հոսքը դէպի Սուրիոյ հիւսիս- արեւելեան շրջանները՝ ԹԷԼ ՊՐԱԳ (Ա.) (սկիզբէն մինչեւ 1938թ., «Տաթեւ» հայագիտական տարեգիրք, Ա. հատոր, Հալէպ, 2008, էջ 308-332: (Բերիոյ Հայոց Թեմի հրատարակութիւն),

7- Արեւմտահայերէնի խոնարհման համակարգի հերթական տարբերութիւնները, Ջահուկյանական ընթերցումներ, գիտական հոդվածների ժողովածու, «Ասողիկ», Ե., 2016, էջ 237-242,

8-Տեղեկագիր՝ 1929-1930ին Արեւմտեան Հայաստանէն հիւսիս-արեւելեան Սուրիա ապաստանած հայ գաղթականներու մասին, Պէյրութ, «Սուրիոյ հայերը» (գիտաժողովի նիւթեր), 2018, էջ 225-240,

9-Քամիշլիի հայ համայնքը եւ ճեզիրէի հայոց Առաջնորդական Փոխանորդութիւնը, Սուրիոյ հայերը /գիտաժողովի նիւթեր/, Պէյրութ, 2018, էջ 415-433,

10- Հայութեան թիւը ըստ Ճեզիրէի հայոց Առաջնորդական Փոխանորդութեան, Սուրիոյ հայերը /գիտաժողովի նիւթեր/, Պէյրութ, 2018, էջ 669,

11- Հայաստանի Հանրապետութեան անկումէն ետք վտարանդի մտաւորականներու գործունէութիւնը Սուրիոյ մէջ, Հանդէս Ամսօրեայ, ՃԼԲ. տարի, թիւ 1-12, Վիեննա-Երեւան, 2018, էջ 491-503,

12-Սուրիոյ հայ համայնքի ուսումնակրթական հիմնախնդիրները 1920-1940-ական թթ., Էջմիածին, Հե. տարի, հ. Զ., Յունիս, Ս. Էջմիածին, 2018, էջ 120-131,

13- Արեւմտահայերէնի դասագիրքերու զուգադրական քննութիւն /ձեւաբանութիւն/, Արեւմտահայերէնի հարցեր /գիտական ուսումնասիրութիւններ/, Ա. պրակ/, Երեւան, 2018, էջ 33-67. /http://language.sci.am/sites/default/files/arm_hartcer.pdf/

14-Սուրիոյ հայ համայնքի ուսումնակրթական հիմնահարցերը 1970-1980-ական թթ., Հանդէս Ամսօրեայ, ՃԼԳ. տարի, թիւ 1-12, Վիեննա-Երեւան, 2019, էջ 487-500,

15- Վերածնած հայութիւն- Տէր Զօր (պատմական ակնարկ) «Էջմիածին», ՀՁ. տարի, հ. Դ., Ապրիլ, Ս. Էջմիածին, 2019, էջ 122-134,

16-Հալէպի հայ կարմիր խաչը (պատմական ակնարկ), գիտաժողովի նյութերի ժողովածու /նուիրուած՝ ակադեմիկոս Վլադիմիր Բարխուդարյանի 90-ամյակին/, Երևան, 2019, էջ 70-96:

17- Ածական եւ դերանուն խօսքի մասերու համեմատական քննութիւն (ըստ Զարեհ Մելքոնեանի եւ Մկրտիչ Մկրտիչեանի դասագիրքերու), էջ 277-287: /http://language.sci.am/sites/default/files/lezow_ew_khosk_0.pdf/ /«Լեզու և խոսք» խորագրով գիտական հոդվածների էլեկտրոնային ժողովածուում, Ե., 2019/

ՀԱՂՈՐԴՈՒՄ

1-«Սիրիահայերի հիմնահարցեր. պատմություն և արդիականություն», Պատմաբանասիրական հանդէս- (գիտական կէանք) Հանրապետական գիտաժողով՝ թիւ 2, 2017, Երևան, էջ 282-285:

ՄԱՀԱԳՐԱԿԱՆ

1- Մահագրական՝ Պետրոս Յովհաննիսեան, Հայկազեան Հայագիտական Հանդէս, թիւ 37, 2017, Պէյրութ, էջ 693-695,

2-Մահագրական, «Կարօ Ժամխարեան», Հայկազեան հայագիտական հանդէս, թիւ 38, Պէյրութ, 2018, էջ 792-793,

ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ժամխարյան Կարո, Կրթա-մշակութային կյանքը և հայապահպանության խնդիրները Սիրիայի և Լիբանանի հայկական համայնքներում 1920-1930թթ., «Լրաբեր» հասարակական գիտութիւնների, թիւ 2 (656), Մայիս-Օգոստոս, 2019, էջ 304-306, (համահեղինակ)

ԳՐԱԽՕՍ

1-Արևմտահայերենի արդի վիճակը Սիրիայի հայ համայնքում, / ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանին անվան լեզվի ինստիտուտ/, Երևան, 2015, 65 էջ,

2-Ժամխարյան Կարո Աղվանի, «Կրթամշակութային կեանքը և հայապահպանության խնդիրները Սիրիայի և Լիբանանի հայ համայնքներում, 1920-1930-ական թթ., Երևան, 2018,

3-Մուրադյան Հ.Ղ., Երեմիա Տեկանց (Տէր-Սարգսեանց), Տոհմային յիշատակարան գիրք Ը. (1868-1872թթ.), Երևան, 2018:

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

1-4-6 Մայիս 2016, «Ջահուկեանական ընթերցումներ» միջազգային գիտաժողով, թեման՝ «Արևմտահայերէնի խոնարհման համակարգի հերթական տարբերութիւնները»:

2- 12 10 2016, Ակադեմիկոս Հրաչեայ Աճառեանի ծննդեան 140-ամեակին նուիրուած «Հայերէնի ուսումնասիրութեան եւ կանոնակարգման արդիական խնդիրներ» գիտաժողով, թեման՝ «Միավանկ վերջնաբաղադրիչով ասարտող բարդ գոյականներու յոգնակի թիվ կազմութիւնը»:

3- 21 Ապրիլ 2017- մասնակցած ՀՀ սփիւռքի նախարարութեան ապրիլեան «Պատմում են Յեղասպանությունը վերապրածների շառավիղները» խորագրով միջոցառումին:

4- 26 Յունիս 2017- (ՀՀ ԳԱԱ) Զեկուցում՝ սուրիահայերու նուիրուած «Սիրիահայերի հիմնահարցեր. պատմութիւն եւ արդիականութիւն» հանրապետական գիտաժողովինին՝ «Պատերազմը Սիրիայում. մարդասիրական, բարեսիրական եւ այլ կազմակերպութիւնների օժանդակութիւնը սիրիահայութեան» թեմայով:

5- 5-29-30 Յունիս 2017- (Արցախ) Զեկուցում զօրակոչիկներուն՝ «Սիրիայի հայ համայնքի անցեալն ու ներկան»:

6- 25-26 Մայիս 2018 թ., Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան 100 ամեակին նուիրուած միջազգային գիտաժողովի զեկոյցով հանդէս եկած է, «Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան անկումէն ետք վտարանդի մտաւորականներու գործունէութիւնը Սուրիոյ մէջ»:

7- Նոյեմբեր 28-29, 2019, «ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻ ԴԵՐԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺԵՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԶԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ. ԸՆՏԱՆԻՔ, ՀԱՅՐԵՆԻՔ, ԵԿԵՂԵՑԻ» գիտաժողով, Սուրիահայ Եփրատ հրատարակչական ընկերութեան ծնունդն ու «Եփրատ» հայաթերթը 1927-1930թթ. թեմայով:

8- 2019 Դեկտեմբերի 6-ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Մատենադարան: Գիտաժողով. «ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԵՎ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ» խորագիրով: Թեման «Մեծ Հայրենադարձութեան թեմայի արձարծումը «Էջմիածին» ամսագիրի էջերուն»:

Գիտական այլ գործունէություն (գիտաժողով, սեմինար, ...)

1- 8-9 Յուլիս 2017- մասնակցած՝ Արզականի գիտաժողովներու տան տեղի ունեցած ՀՀ ԳԱԱ պատմութեան ինստիտուտի երիտասարդ գիտաշխատողներու հերթական 38-րդ գիտաժողովին:

2- 2-6 Օգոստոս 2018 թ. Աղվերանի մէջ մասնակցած է Սփիւռքահայ ուսուցիչներու 8-րդ համաժողովին, ուր հանդէս եկած է «Արեւմտահայերէնի խնդիրները Սփիւռքի համայնքներու մէջ՝ Սուրիա» զեկոյցով:

3- 5 Նոյեմբեր 2018 թ. «Սուրիան եւ Սուրիահայութիւնը» թեմայով զեկոյցով հանդէս եկած է ՀՕՄ-ի «Կռունկ» մասնաճիւղի ՀՕՄ-ուիներուն: